

EUROKONSULTANTŲ GRUPĖ

**Ekonominis tyrimas (analitinė studija),
teikiant ekonominius skaičiavimus pagrįstą išvadą,
kokiais atvejais gali nepakakti 100 proc. prievolių
įvykdymo užtikrinimo priemonės pagal priimtą LR
Turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2, 4, 4-1, 6, 7, 8, 15 ir 16
straipsnių pakeitimo įstatymą**

Parengė: VšĮ „Eurokonsultantų grupė“

Vilnius

2015 m. liepos mėn.

Turinys

Įvadinės pastabos	3
1. Esamos situacijos analizė	4
1.1. Teisės aktų, reglamentuojančių turizmo rinkos dalyvių tarpusavio santykius bei aktualių studijai, analizė.....	4
1.2. Kelionių organizatorių rinkos apžvalga bei bankrotų atvejų analizė iš tyrimui aktualių perspektyvų.....	4
1.3. Kelionių organizatorių ir kelionių pardavimo agentų ekonominių tarpusavio santykių bei piniginių įplaukų analizė	8
1.4. Standartizuotų potencialių nuostolių atvejų alternatyvų analizė.....	9
2. Finansinio modelio parengimas ir finansiniai skaičiavimai	9
2.1. Finansinių prielaidų pagrindimas	9
2.2. Finansinio modelio struktūra.....	10
2.3. Modeliavimo rezultatai ir jų interpretavimas.....	11
Išvados	12
Priedas Nr. 1.....	14
Naudotų informacijos šaltinių sąrašas	16

Įvadinės pastabos

Ekonominis tyrimas (studijos parengimas), teikiant ekonominius skaičiavimus pagrįstą išvadą, kokiais atvejais gali nepakakti 100 proc. prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės pagal priimtą LR turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2, 4, 4-1, 6, 7, 8, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymą, išanalizavus teisinę kelionių organizatorių prievolių įvykdymo užtikrinimo situaciją, atliekant finansinius skaičiavimus bei parengiant finansinį modelį ir suformuluojant išvadą, rezultatus pateikiant rašytine forma yra atliktas Valstybinio departamento prie Lietuvos Respublikos Ūkio ministerijos užsakymu pagal 2015 m. liepos mėn. 7 d. paskelbtą mažosios vertės paslaugų viešąjį pirkimą.

Ekonominio tyrimo objektas - prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės pagal priimtą LR turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2, 4, 4-1, 6, 7, 8, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymą.

Ekonominiam tyrimui iškeltas tikslas - suformuluoti išvadą, kokiais atvejais gali nepakakti 100 proc. prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės pagal priimtą LR turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2, 4, 4-1, 6, 7, 8, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymą, pasiektas.

Tyrimą atliko VšĮ „Eurokonsultantų grupė“ direktorius dr. Audrius Džikevičius (darbo grupės vadovas) bei projektų vadovė Laima Steckytė-Džikevičienė.

1. Esamos situacijos analizė

1.1. Teisės aktų, reglamentuojančių turizmo rinkos dalyvių tarpusavio santykius bei aktualių studijai, analizė

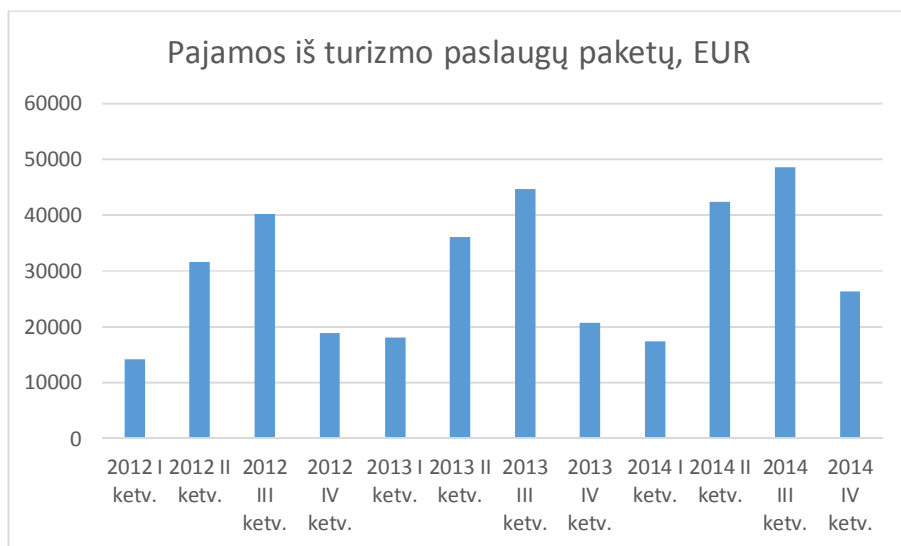
Reikalavimas Europos Sąjungos šalių nacionalinėje teisėje užtikrinti 100 proc. vartotojų interesus yra apibrėžtas 1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvoje Nr. 90/314/EEBⁱ.

Ja vadovaujantis, 2015 m. gegužės 19 d. LR Seimas priėmė LR Turizmo įstatymo Nr. VIII-667ⁱⁱ 2, 4, 41, 6, 7, 8, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XII-1723ⁱⁱⁱ, kuriuo, be kita ko, buvo sugriežtinta kelionių organizatoriaus pažymėjimų išdavimo, jų galiojimo sustabdymo bei panaikinimo tvarka, prievolių įvykdymo užtikrinimą patvirtinančių dokumentų ir dokumentų, pagrindžiančius prievolių įvykdymo užtikrinimą patvirtinančiuose dokumentuose nurodytas prievolių įvykdymo užtikrinimo sumą atnaujinimo bei informavimo apie juos tvarką, taip pat nustatė minimalias kelionių organizatoriaus prievolių, šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais, įvykdymo užtikrinimo sumas bei jų apskaičiavimo tvarką (ne mažesnė kaip 7 procentai nuo planuojamų organizuotų turistinių kelionių pardavimo įplaukų sumos per ateinančius keturis ketvirčius, bet ne mažiau kaip nuo metinių (skaičiuojant pagal paeilui einančius paskutinius praėjusius ir pasibaigusius keturis ketvirčius) įplaukų sumos už organizuotų turistinių kelionių pardavimą pagal visas kelionių organizatoriaus sudarytas išvykstamojo turizmo paslaugų teikimo sutartis). Taip pat yra nustatyta, kad visais atvejais kelionių organizatoriaus prievolių įvykdymo užtikrinimo suma negali būti mažesnė už kelionių organizatoriaus prisiimtų įsipareigojimų sumą pagal visas kelionių organizatoriaus sudarytas, tarp jų ir dar neįvykdytas, turizmo paslaugų teikimo sutartis.

Taip pat yra galiojantis Kelionių organizatoriaus prievolių užtikrinimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2003 m. birželio 12 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 756^{iv}.

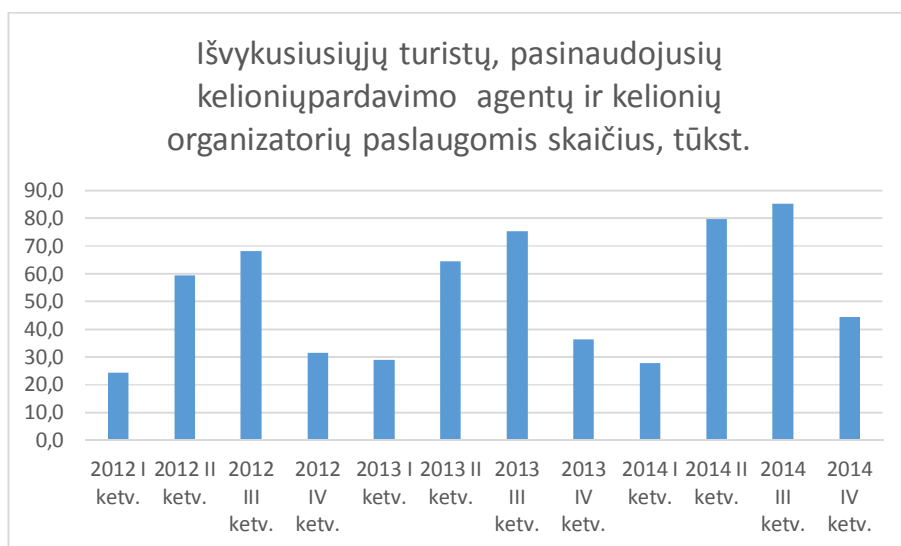
1.2. Kelionių organizatorių rinkos apžvalga bei bankrotų atvejų analizė iš tyrimui aktualių perspektyvų

Pastarųjų trijų metų kelionių pardavimo agentų ir kelionių organizatorių pajamos iš išvykusiųjų Lietuvos gyventojų, kurie pirkė turizmo paslaugų paketus, augo 13,9 proc. 2013 metais bei 12,7 proc. 2014 metais (žr. 1. pav.), o rinkos dydis 2014 metais pasiekė 134,75 mln. EUR dydį. Nėra žinomas pajamų santykis tarp kelionių organizatorių bei kelionių pardavimo agentų.

1. pav. **Pajamos iš išvykusiųjų Lietuvos gyventojų** (šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas: <http://osp.stat.gov.lt>)

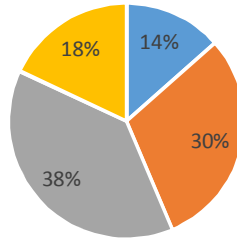
Taip pat gana sparčiai auga ir turistų, pasinaudojusių kelionių pardavimo agentų ir kelionių organizatorių paslaugomis, skaičius. 2013 metais tokių turistų padaugėjo 12,1 proc., 2014 m. – net 15,5 proc. (žr. 2. pav.), tačiau bendras išvykusiųjų iš Lietuvos turistų, pasinaudojusių kelionių pardavimo agentų ir kelionių organizatorių paslaugomis, skaičius sudaro tik 13,26 proc. visų 2014 metais išvykusiųjų turistų skaičiaus.

2. pav. **Turistų pasinaudojusių kelionių agentūrų ir kelionių organizatorių paslaugomis skaičius** (šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas: <http://osp.stat.gov.lt>)

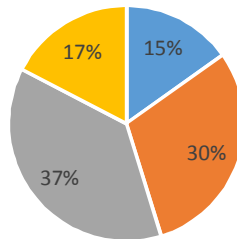
Be abejo, šioje rinkoje yra labai ryškus veiklos sezoniškumas – didžioji pajamų dalis yra gaunama antraisiais bei trečiaisiais metų ketvirčiais (žr. 3. pav.), nors pastaraisiais metais stebimas nedidelis pajamų augimas ketvirtuoju ketvirčiu, kuomet vis dažniau vykstama kalėdinių atostogų.

Kelionių pardavimo agentų ir kelionių organizatorių 2012 m. pajamų dalis už suteiktas paslaugas, proc.

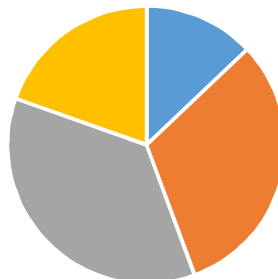
■ 2012 I ketv. ■ 2012 II ketv. ■ 2012 III ketv. ■ 2012 IV ketv.

Kelionių pardavimo agentų ir kelionių organizatorių 2013 m. pajamų dalis už suteiktas paslaugas, proc.

■ 2013 I ketv. ■ 2013 II ketv. ■ 2013 III ketv. ■ 2013 IV ketv.

Kelionių pardavimo agentūr ir kelionių organizatorių 2014 m. pajamų dalis už suteiktas paslaugas, proc.

■ 2014 I ketv. ■ 2014 II ketv. ■ 2014 III ketv. ■ 2014 IV ketv.

3. pav. Turizmo veiklos sezoniškumas (šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas: <http://osp.stat.gov.lt>)

Kelionių pardavimo agentų ir kelionių organizatorių likvidumo, mokumo bei skolos santykiniai finansiniai rodikliai pateikiami lentelėje žemiau.

1. lentelė. Kelionių pardavimo agentų ir kelionių organizatorių likvidumo, mokumo bei skolos santykiniai finansiniai rodikliai

Metai / Rodiklis	Įsiskolinimo koeficientas	Bendrojo mokumo koeficientas	Einamojo likvidumo koeficientas	Kritinio likvidumo koeficientas	Įmonių skaičius
2011	0,53	0,87	1,20	0,84	327
2012	0,51	0,95	1,22	0,90	347
2013	0,54	0,85	1,19	0,86	360

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas: <http://osp.stat.gov.lt>

Lentelėje pateikti duomenys rodo, kad analizuojamo sektoriaus įmonių finansinės rizikos rodikliai keitėsi nežymiai bei padidėjo rinkos dalyvių skaičius.

Lietuvoje įvyksta kelionių organizatorių bei kelionių pardavimo agentų bankrotų, tačiau yra žinomi tik penki kelionių organizatorių bankrotai, kuomet kelionių organizatoriaus prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos neužteko visiems turistų patiriamiems nuostoliams kompensuoti.

Trumpa šių įvykių bei jų pasekmių charakteristika pateikiama lentelėje žemiau.

2. lentelė. Kelionių organizatorių bankrotų ir jų pasekmių analizė

Bankrotą patyręs kelionių organizatorius	Paskelbimo apie kelionių organizatoriaus nemokumą data	Faktinė prievolių įvykdymo užtikrinimo suma, EUR	Prievolių įvykdymo užtikrinimo suma pagal įstatymą, EUR	Turistų patirtų nuostolių suma, EUR	Turistams negrąžinta patirtų nuostolių suma, EUR	Metinė kelionių organizatoriaus įplaukų suma*, EUR	Turistų patirtų nuostolių dalis nuo metinės įplaukų sumos, proc.	Ar yra nusikalstamos veiklos požymių?
UAB „Novus Orbis“	2010-04-03	57.924	852.936	178.559	120.635	852.936	21	yra
UAB „Star Holidays“	2010-09-24	314.527	5.709.584	625.869	489.207	5.709.584	11	nėra
UAB „Go Planet Travel“	2014-07-04	166.845	2.226.182	518.634	351.790	2.226.182	23	yra
UAB „Freshtravel“	2014-11-14	202.734	757.498	501.645	466.668	757.498	66	yra
UAB „Voyage-Voyage“	2015-04-03	91.373	1.305.467	283.824	192.451	1.305.467	22	yra

*pagal visas turizmo paslaugų teikimo sutartis išvykstamajam turizmui

Šaltinis: Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos.

Iš lentelėje pateiktos informacijos galima padaryti tokias išvadas:

- i) trys iš penkių kelionių organizatorių apie nemokumą paskelbė ne sezono metu, kuomet pajamos būna minimalios;
- ii) keturi iš penkių kelionių organizatorių, paskelbusių apie nemokumą, yra sukėlę įtarimą dėl nusikalstamos veiklos vykdymo;
- iii) Visais atvejais bendri turistų patirti nuostoliai gerokai viršijo faktines turėtas prievolių įvykdymo užtikrinimo sumas, taip pat visais atvejais turistai patyrė nuostolių;
- iv) visais nagrinėjamais atvejais bendra turistų patirtų nuostolių dalis nuo metinės įplaukų sumos vidutiniškai sudarė 28,6 proc. nuo faktinių įplaukų.

Iš lentelės duomenų taip pat matyti, kad jeigu būtų galiojęs nuo 2015 m. lapkričio 1 d. įsigaliosiantis prievolių įvykdymo užtikrinimo reglamentavimas, visais nagrinėjamais atvejais, turistai nebūtų patyrę nuostolių.

1.3. Kelionių organizatorių ir kelionių pardavimo agentų ekonominių tarpusavio santykių bei piniginių įplaukų analizė

Lietuvoje veikiantys kelionių organizatoriai savo paslaugas platina tiek tiesiogiai, tiek ir naudodamiesi kelionių pardavimo agentų paslaugomis.

Jeigu kelionių organizatoriaus paslaugą parduoda kelionių pardavimo agentas, įplaukos iš kliento patenka į kelionių pardavimo agento banko sąskaitą ar kasą. Vėliau, atskaičius sutartinį komisinį atlygį, kuris vidutiniškai siekia 10 proc., tačiau įskaičiuojant kelionių pardavimo agentų daromas nuolaidas, faktiškai vidutiniškai sudaro apie 8,7 proc. (anot rinkos dalyvių nuomonės, išreikštos 2015 m. liepos 9 d. Valstybiniame turizmo departamente prie Ūkio ministerijos vykusios diskusijos metu), sutartiniais pagrindais pervedamos kelionių organizatoriui.

Tokiu būdu kelionių organizatorių įplaukos yra mažesnės komisinių atlygių suma, jeigu yra taikomas toks paslaugų platinimo būdas, kuomet pardavimo procese dalyvauja kelionių pardavimo agentas. Tokiu būdu nuo mažesnės įplaukų sumos galėtų būti skaičiuojama privaloma prievolių įvykdymo užtikrinimo suma jeigu ji būtų mažesnė už kelionių organizatoriaus prisiimtų įsipareigojimų sumą.

Nors turi būti užtikrintas pilnas prievolių įvykdymo užtikrinimas pagal visus sutartimis prisiimtus įsipareigojimus, komisiniams atlygiams nėra taikomos kelionių organizatorių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės. Tačiau kelionių organizatoriams paskelbus apie nemokumą bei Valstybiniam turizmo departamentui prie Ūkio ministerijos paprašius kelionių pardavimo agentų grąžinti komisinius atlygius, kelionių pardavimo agentai daugumoje atvejų grąžindavo klientams iš jų gautus komisinius atlygius.

1.4. Standartizuotų potencialių nuostolių atvejų alternatyvų analizė

Turizmo įstatyme (2015 m. gegužės 19 d. Nr. XII-1723) yra numatytos trys ribinės prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos, kai kelionių organizatorius verčiasi išvykstamuoju turizmu:

- kai verčiamasi išvykstamuoju turizmu, neorganizuojant kelionių užsakomaisiais skrydžiais;
- kai verčiamasi išvykstamuoju turizmu, organizuojant keliones užsakomaisiais skrydžiais;
- kai verčiamasis tik vietiniu turizmu.

Toliau bus nagrinėjami tik pirmi du aukščiau įvardinti atvejai, kadangi verčiantis tik vietiniu turizmu potencialių nuostolių sumos nėra reikšmingos.

Toliau bus nagrinėjamos 15 standartizuotų potencialių nuostolių atvejų alternatyvos (scenarijai), kurie pateikiami lentelėje žemiau.

3. lentelė. Standartizuotų potencialių nuostolių atvejų alternatyvos (scenarijai)

	Išvykusių turistų dalis				
	20%	40%	60%	80%	100%
Tik reguliarieji reisai, EUR	1	2	3	4	5
Užsakomieji reisai, kai lėktuvai yra užsienyje, EUR	6	7	8	9	10
Užsakomieji reisai, kai lėktuvai yra Lietuvoje, EUR	11	12	13	14	15*

* Skaičiai 1, 2, ..., 15 reiškia skirtingus scenarijus.

2. Finansinio modelio parengimas ir finansiniai skaičiavimai

2.1. Finansinių prielaidų pagrindimas

Siekiant apskaičiuoti galimus kelionių organizatoriaus nuostolius, naudojamos tokios kelionių organizatoriaus veiklos modelio prielaidos:

- kelionių organizatoriaus įplaukas sudaro visos už organizuotas turistines keliones gaunamos piniginės lėšos, neatsižvelgiant į tai, ar per ataskaitinį laikotarpį jos pripažįstamos pajamomis, ar jomis nelaikomos;
- į kelionių organizatoriaus įplaukas nėra įtraukiami kelionių pardavimo agentų komisiniai, kurie vidutiniškai sudaro 8,7% nuo turistinių kelionių pardavimo kainos;
- klientui sudarius turistinės kelionės sutartį, mokamas 20 proc. avansinis mokėjimas, likus 21 dienai iki kelionės pradžios sumokama visa likusi kelionės suma;
- konkrečiu laiko momentu visi kelionių organizatoriaus klientai yra taip pasiskirstę: sumokėję tik avansus (8 proc.), sumokėję pilną kelionės kainą (32 proc.), sumokėję pilną kelionės kainą ir išvykę (60 proc.);
- turistinių kelionių, pirktų per kelionių pardavimo agentus, dalis sudaro nuo 0 iki 100 proc. visų duotuoju laiko momentu parduotų kelionių;
- galimi maksimalūs nuostoliai skaičiuojami vieno kalendorinių metų įplaukų bei turistų skaičiaus ribose;
- gali susidaryti tokios nuostolių grupės:

- jeigu neorganizuojami skrydžiai užsakomaisiais reisais: kompensacija dar neišvykusiems turistams už nesuteiktas paslaugas, kompensacija už nesuteiktas paslaugas jau išvykusiems turistams ir negavusiems dalies paslaugų, kompensacija už papildomą trijų parų apgyvendinimą viešbutyje dviviečiame kambaryje esant reikalui jau išvykusiems turistams (80 EUR turistų porai už parą), kompensacija už kelionę iki artimiausio oro uosto jau išvykusiems turistams (30 EUR asmeniui) bei kompensacija už skrydį atgal jau išvykusiems turistams, kurio vidutinė kaina, užsakant skrydį likus vienai, dviem ar trimis paroms iki skrydžio, yra 300 EUR asmeniui;
- jeigu organizuojami skrydžiai užsakomaisiais reisais: kompensacija dar neišvykusiems turistams už nesuteiktas paslaugas, kompensacija už nesuteiktas paslaugas jau išvykusiems turistams bei negavusiems dalies paslaugų, kompensacija už papildomą trijų parų apgyvendinimą viešbutyje dviviečiame kambaryje esant reikalui jau išvykusiems turistams (80 EUR turistų porai už parą), kompensacija už kelionę iki artimiausio oro uosto jau išvykusiems turistams (30 EUR asmeniui) bei kompensacija už skrydį atgal jau išvykusiems turistams kurio vidutinė kaina, užsakant skrydį likus vienai, dviem ar trimis paroms iki skrydžio, yra 300 EUR asmeniui arba užsakomojo skrydžio kaina.
- jeigu neorganizuojami skrydžiai užsakomaisiais reisais, visais atvejais laikoma, kad skrydžiai pirmyn ir atgal yra apmokėti iš anksto, tačiau jais nebus pasinaudota, o vidutinė nesuteiktų paslaugų dalis kelionės kainoje jau išvykusiems turistams bet kuriuo laiko momentu sudaro 25 proc.;
- jeigu organizuojami skrydžiai užsakomaisiais reisais, visais atvejais laikoma, kad tik skrydžiai pirmyn yra apmokėti iš anksto, o vidutinė nesuteiktų paslaugų dalis kelionės kainoje jau išvykusiems turistams bet kuriuo laiko momentu sudaro 25 proc., vidutinė užsakomojo skrydžio kaina, kai lėktuvas yra užsienyje (sąlyginai netoli nuo turistų lokacijos), sudaro 50.000 EUR, o kai lėktuvas yra Lietuvoje (sąlyginai toli nuo turistų lokacijos), - 100.000 EUR;
- vienu užsakomuoju skrydžiu galima pagabenti 150 turistų;
- įvykus kelionės organizatoriaus veiklos sustabdymui, kelionių pardavimo agentai Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos prašymu bei gera valia grąžina iš klientų gautus komisinius, jei tokių buvo gauta.

2.2. Finansinio modelio struktūra

Skaičiavimams atlikti, pasirenkami tokie hipotetiniai kelionių organizatoriaus veiklos rodikliai:

- ✓ kelionių organizatoriaus platinamos kelionės vidutinė kaina yra 750 EUR (be PVM), kurios struktūra yra tokia: komisinis atlygis (8,7%), skrydžių kaina (24,2 proc.), paslaugų turistui vietoje kaina (50,0 proc.) bei kelionių organizatoriaus bendrasis pelnas (17,1 proc.)⁴;
- ✓ Kelionių organizatorius vidutiniškai per mėnesį parduoda 1.000 vnt. kelionių, todėl yra eliminuojama sezoniskumo įtaka, tokiu būdu per metus yra parduodama 12.000 kelionių;
- ✓ Privaloma prievolių įvykdymo užtikrinimo suma nustatoma pagal praėjusių keturių ketvirčių įplaukas bei ateinančių keturių ketvirčių prognozuojamas įplaukas ir sudarytų 8.217.000 EUR, kai visos kelionės yra platinamos kelionių pardavimo agentų, bei 9.000.000 EUR, kai visos kelionės yra platinamos paties kelionių organizatoriaus, tačiau, kadangi ji negali būti mažesnė nei bendra kelionių organizatoriaus prisiimtų įsipareigojimų suma pagal visas sudarytas sutartis, abiem atvejais ji sudarys 9.000.000 EUR;
- ✓ Finansinio modelio principinė struktūra pateikiama 4 pav.

Įplaukos	
<u>Keliones parduoda kelionių pardavimo agentas:</u> Kelionės kaina minus komisinis atlygis (91,3 proc.) Kelionių skaičius per metus. (12.000 vnt.)	<u>Keliones parduoda kelionių organizatorius:</u> Kelionės kaina (100,0 proc.) Kelionių skaičius per metus. (12.000 vnt.)
Turistai	
Neišvykę (80%, 6%, 40%, 20%, 0%)	Išvykę (20%, 40%; 60%; 80%, 100%)
Kelionės pardavimo kainos struktūra	
Komisinis atlygis (8,70 proc.) Skrydžių kaina (24,2 proc.) Paslaugų vietoje kaina (50,0 proc.) Kelionių organizatoriaus bendrasis pelnas (17,1 proc.)	Skrydžių kaina (24,2 proc.) Paslaugų vietoje kaina (50,0 proc.) Kelionių organizatoriaus bendrasis pelnas (17,1 proc.)
Vidutinė nesuteiktų paslaugų dalis einamuoju laiko momentu (50%)	
Vidutinė skrydžio užsakomuoju maršrutu kaina	
Kai lėktuvas yra užsienyje (50.000 EUR)	Kai lėktuvas yra Lietuvoje (100.000 EUR)
Galimas maksimalus nuostolis	
Kompensacija dar neišvykusiems turistams Papildomas nuostolių kompensavimo šaltinis: kelionių pardavimo agentų komisiniai (yra; nėra) Kompensacija už nesuteiktas paslaugas išvykusiems ir negavusiems dalies paslaugų turistams Kompensacija už skrydį reguliariuoju maršrutu atgal Kompensacija už skrydį užsakomuoju maršrutu atgal, jei lėktuvas yra užsienyje Kompensacija už skrydį užsakomuoju maršrutu atgal, jei lėktuvas yra Lietuvoje	

4. pav. Finansinio modelio struktūra

2.3. Modeliavimo rezultatai ir jų interpretavimas

Kelionių organizatoriaus įplaukos per praėjusius keturis ir prognozuojamus artimiausius keturis ketvirčius, darant prielaidą, kad visos kelionės yra parduodamos kelionių pardavimo agentų, pateikiamos lentelėje žemiau:

4. lentelė. Hipotetinės kelionių organizatoriaus įplaukos, kai visos kelionės yra parduodamos kelionių pardavimo agentų

Periodas	Faktas				Prognozė			
	I ketvirtis	II ketvirtis	III ketvirtis	IV ketvirtis	I ketvirtis	II ketvirtis	III ketvirtis	IV ketvirtis
Įplaukos, EUR	2.054.250	2.054.250	2.054.250	2.054.250	2.054.250	2.054.250	2.054.250	2.054.250

Tokiu atveju prievolių įvykdymo užtikrinimo suma pagal įstatymą būtų nustatyta pagal keturių praėjusių ketvirčių bendrą gautų plaukų sumą ir siektų 8.217.000 EUR, tačiau, atsižvelgiant į bendrą prisiimtų įsipareigojimų sumą, sudarytų **9.000.000 EUR**.

Kelionių organizatoriaus įplaukos per praėjusius keturis ir prognozuojamus artimiausius keturis ketvirčius, darant prielaidą, kad visos kelionės yra parduodamos tik kelionių organizatoriaus, pateikiamos lentelėje žemiau:

5. lentelė. **Hipotetinės kelionių organizatoriaus įplaukos, kai visos kelionės yra parduodamos tik kelionių organizatoriaus**

Periodas	Faktas				Prognozė			
	I ketvirtis	II ketvirtis	III ketvirtis	IV ketvirtis	I ketvirtis	II ketvirtis	III ketvirtis	IV ketvirtis
Įplaukos, EUR	2.250.000	2.250.000	2.250.000	2.250.000	2.250.000	2.250.000	2.250.000	2.250.000

Tokiu atveju prievolių įvykdymo užtikrinimo suma pagal įstatymą būtų nustatyta pagal keturių praėjusių ketvirčių bendrą gautų plaukų sumą sutaptų su bendra prisiimtų įsipareigojimų suma ir siektų **9.000.000 EUR**.

Sustabdžius kelionių organizatoriaus veiklą, esant skirtingiems scenarijams, maksimalių nuostolių ribos būtų tokios:

6. lentelė. **Maksimalių nuostolių ribos esant įvairiems scenarijams, EUR**

	Išvykusių turistų dalis				
	20%	40%	60%	80%	100%
Tik reguliarieji reisai, EUR	0	0	0	0	0
Užsakomieji reisai, kai lėktuvai yra užsienyje, EUR	0	0	0	0	0
Užsakomieji reisai, kai lėktuvai yra Lietuvoje, EUR	0	-750.200	-1.516.800	-2.283.400	-3.050.000

Išvykusių turistų dalis, bent puse procentinio punkto viršijanti 20%, jau generuoja nuostolį, kurį pagrindė sukelia papildomas skrydis atgal. Kadangi šis nuostolis jau nebūtų kompensuotas ir viršytų kelionių organizatoriaus prievolių įvykdymo užtikrinimo sumą, tai yra ribinė reikšmė.

Detalūs skaičiavimai pateikiami priede Nr. 1.

Išvados

Atlikus ekonominį tyrimą, galima padaryti šias išvadas:

- Kelionių organizatoriui neorganizuojant kelionių užsakomaisiais reisais, visais tyrime nagrinėtais atvejais pakaktų 100 proc. prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės pagal priimtą LR turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2, 4, 4-1, 6, 7, 8, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymą, kadangi visų tipų pagal įstatymą priklausančios kompensacijos turistams neviršytų kelionių organizatoriaus prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos,
- Kelionių organizatoriui vykdant veiklą užsakomaisiais reisais ir juos naudojant turistų pargabenimui, kuomet visi reikiami lėktuvai duotu momentu yra užsienyje, taip pat visais atvejais pakaktų 100 proc. prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės pagal priimtą LR turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2, 4, 4-1, 6, 7, 8, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymą, kadangi visų tipų pagal įstatymą priklausančios kompensacijos turistams neviršytų kelionių organizatoriaus prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos,

- Kelionių organizatoriui vykdant veiklą užsakomaisiais reisais ir juos naudojant turistų pargabenimui, kuomet visi reikiami lėktuvai pargabenimo momentu būtų Lietuvoje, 100 proc. prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės pagal priimtą LR turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2, 4, 4-1, 6, 7, 8, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymą pakaktų tik tuo atveju, kai išvykusių turistų dalis neviršytų 20 procentų nuo bendro kelionių organizatoriaus turistų, su kuriais yra sudarytos kelionių organizavimo sutartys, skaičiaus, kadangi šiais atvejais visų tipų pagal įstatymą priklausančios kompensacijos turistams neviršytų kelionių organizatoriaus prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos. Tačiau visais kitais atvejais, kuomet išvykusių turistų dalis bent puse procentinio punkto viršys 20 procentų, bendros visų tipų pagal įstatymą priklausančios kompensacijos turistams viršytų kelionių organizatoriaus prievolių įvykdymo užtikrinimo sumą ir ne visi turistų patirti nuostoliai būtų kompensuoti.

Priedas Nr. 1

7. lentelė. **Maksimalių nuostolių ribos, kuomet kelionių organizatorius neorganizuoja kelionių užsakomaisiais skrydžiais, EUR**

	Išvykusių turistų dalis				
	20%	40%	60%	80%	100%
Kompensacija dar neišvykusiems turistams už nesuteiktas paslaugas	6.573.600	4.930.200	3.286.800	1.643.400	0
Kompensacija už nesuteiktas paslaugas išvykusiems turistams ir negavusiems dalies paslaugų	450.000	900.000	1.350.000	1.800.000	2.250.000
Kompensacija už apgyvendinimo paslaugas išvykusiems turistams	288.000	576.000	864.000	1.152.000	1.440.000
Kompensacija už kelionę iki oro uosto išvykusiems turistams	72.000	144.000	216.000	288.000	360.000
Kompensacija už skrydį reguliariuoju maršrutu atgal išvykusiems turistams	720.000	1.440.000	2.160.000	2.880.000	3.600.000
Galimas bendras maksimalus nuostolis	8.103.600	7.990.200	7.876.800	7.763.400	7.650.000
Trūkumas/perviršis	896.400	1.009.800	1.123.200	1.236.600	1.350.000

8. lentelė. Maksimalių nuostolių ribos, kuomet kelionių organizatorius organizuoja keliones užsakomaisiais skrydžiais, EUR

	Išvykusių turistų dalis				
	20%	40%	60%	80%	100%
Kompensacija dar neišvykusiems turistams už nesuteiktas paslaugas	6.573.600	4.930.200	3.286.800	1.643.400	0
Kompensacija už nesuteiktas paslaugas išvykusiems turistams ir negavusiems dalies paslaugų	450.000	900.000	1.350.000	1.800.000	2.250.000
Kompensacija už apgyvendinimo paslaugas išvykusiems turistams	288.000	576.000	864.000	1.152.000	1.440.000
Kompensacija už kelionę iki oro uosto išvykusiems turistams	72.000	144.000	216.000	288.000	360.000
Kompensacija už skrydį užsakomuoju maršrutu atgal išvykusiems turistams, jei lėktuvai yra užsienyje	800.000	1.600.000	2.400.000	3.200.000	4.000.000
Kompensacija už skrydį užsakomuoju maršrutu atgal išvykusiems turistams, jei lėktuvai yra Lietuvoje	1.600.000	3.200.000	4.800.000	6.400.000	8.000.000
Galimas bendras maksimalus nuostolis, jei lėktuvai yra užsienyje	8.183.600	8.150.200	8.116.800	8.083.400	8.050.000
Galimas bendras maksimalus nuostolis, jei lėktuvai yra Lietuvoje	8.983.600	9.750.200	10.516.800	11.283.400	12.050.000
Trūkumas/perviršis, jei lėktuvai yra užsienyje	816.400	849.800	883.200	916.600	950.000
Trūkumas/perviršis, jei lėktuvai yra Lietuvoje	16.400	-750.200	-1.516.800	-2.283.400	-3.050.000

Naudotų informacijos šaltinių sąrašas

ⁱ 1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyva Nr. 90/314/EEB „Dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų // *Official Journal L 158*, 23/06/1990 P. 0059 – 0064, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:31990L0314> (žiūrėta 2015-07-20).

ⁱⁱ Lietuvos Turizmo įstatymas Nr. VIII-667 // Žin., 2011, Nr. IX 1496, http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=471612 (žiūrėta 2015-07-20).

ⁱⁱⁱ Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo Nr. VIII-667 2, 4, 4-1, 6, 7, 8, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XII-1723 // Teisės aktų registras, 2015, Nr. 2015-08223, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.B3AC23944344/VhMlzgpZr>, (žiūrėta 2015-07-20)

^{iv} Kelionių organizatoriaus prievolių vykdymo užtikrinimo tvarkos aprašas // Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. birželio 12 d. nutarimo Nr. 756 // *TAR 2015-03-09*, i. k. 2015-03534, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.B3AC23944344/VhMlzqpZr>, (žiūrėta 2015-07-20).

^v N791 Kelionių agentūrų ir ekskursijų organizatorių veikla, 2013 m. bendrojo pelningumo rodiklis // Oficialiosios statistikos portalas, <http://osp.stat.gov.lt> (žiūrėta 2015-07-20).